

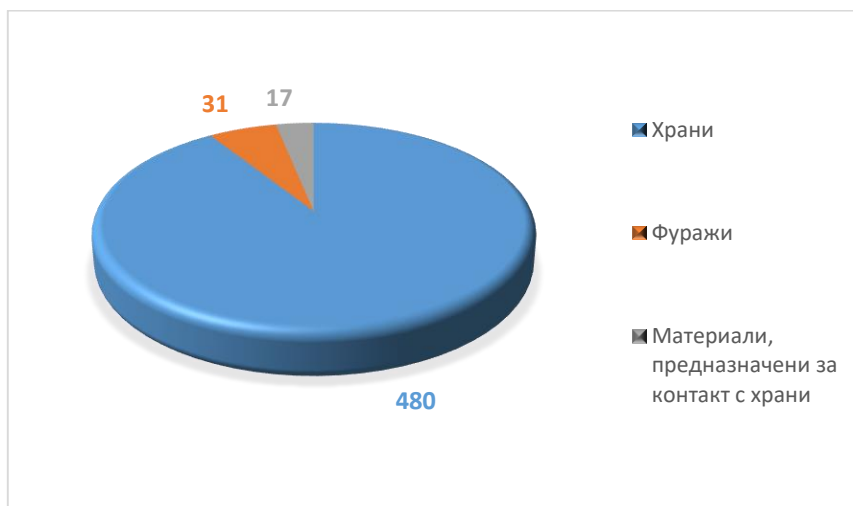

Анализ на данните от Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи за периода: 01.10 – 31.10.2025 г.

Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) е основен механизъм на Европейския съюз за защита на общественото здраве чрез навременен обмен на информация при установяване на рискове, свързани с храни, фуражи и материали, предназначени за контакт с храни. Съгласно Регламент (ЕС) 2019/1715¹, RASFF е част от Информационната система за управление на официалния контрол (IMSOC) и функционира чрез електронната платформа iRASFF, която осигурява структурирана, правно регламентирана комуникация между компетентните органи на държавите членки и институциите на ЕС.

Прегледът на данните получени от RASFF системата за периода 01.10 – 31.10.2025² г., показва че са валидирани от ЕС общо **528 нотификации**, разпределени както следва:

- **Храни:** 480 нотификации;
- **Фуражи:** 31 нотификации;
- **Материали, предназначени за контакт с храни:** 17 нотификации (Фиг. 1).

Фигура 1. Брой нотификации за периода от 01.10 – 31.10.2025 г. по отношение на разпределението по групи

¹ Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1715 на Комисията от 30 септември 2019 година за определяне на правила за функционирането на системата за управление на информацията относно официалния контрол и нейните компоненти

² Посочените данни са генерирани от системата към дата 03.11.2025 г. и следва да се тълкуват като текущо състояние на информацията, предвид нейния динамичен характер и възможността за промени в резултат на последващи действия и развитието на мерките, предприети по съответните нотификации.

През месец октомври се наблюдава увеличение на общия брой нотификации в сравнение със септември (от 434 на 528), като нарастване се отчита и при трите категории, но най-осезаемо е увеличението при храните.

1. Храни

От общо **480** уведомления, **218** са класифицирани като случаи със **сериозен риск**, **88** – като **потенциално сериозни**, **110** – с **потенциален риск**, при **61** – **рискът не е сериозен**, а при **3** случая е установено, че **няма риск**. По вид уведомленията се разпределят, както следва: **125** предупредителни нотификации, **108** нотификации за недопуснат внос, **172** нотификации за насочване на вниманието, **74** нотификации за проследяване и **1** нотификация за несъответствие.

Анализът на нотификациите в системата RASFF за октомври 2025 г. показва най-висока честота на уведомления в категориите „Плодове и зеленчуци“ (94), „Ядки, продукти съдържащи ядки и семена“ (59) и „Птиче месо и продукти от птиче месо“ (38). Значителен дял заемат и уведомленията, свързани с „Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ (50) и „Риба и рибни продукти“ (32). Отчетени са също нотификации и при „Билки и подправки (28), „Зърнени храни и хлебни изделия“ (25) и „Месо и месни продукти (без птиче месо)“ (24), останалите категории показват по-ниска, но все пак съществена честота на сигналите. Получените данни отразяват разнообразния профил на рисковете и подчертават необходимостта от постоянен и целенасочен контрол върху широк кръг хранителни продукти. (Фиг. 2).

Фигура 2. Брой нотификации за периода от 01.10 – 31.10.2025 г. по категории храни

През октомври 2025 г. в системата RASFF са регистрирани голям брой нотификации, свързани с **биологични опасности**, като и през този месец се запазва тенденцията водещи

патогени да бъдат *Salmonella spp.*, *Listeria monocytogenes* и *Escherichia coli*. Най-голям дял от уведомленията се отнасят до месни продукти (включително птиче месо) и морски дарове. *Salmonella spp.* е установена в над 40% от нотификациите, основно в **птиче месо** с произход от **Полша, Румъния, Унгария и Украйна**, докато *Listeria monocytogenes* се среща предимно в **риба и морски продукти** от **Германия, Нидерландия и Италия**. *E. coli* е открита в различни категории храни – от **плодове и зеленчуци до млечни и месни продукти** – което показва широкото разпространение на микробиологично замърсяване. Повечето случаи, според анализа по страната на произход, са свързани с продукти от **Испания, Полша, Италия и Индия**.

През разглеждания период **химичните опасности** представляват значителна част от уведомленията в системата RASFF, както и в предишните анализирани периоди, като най-често те са свързани с **остатъци от пестициди, наличие на микотоксини и съдържание на тежки метали**. Най-често е докладвано наличие на **афлатоксини в ядки** (фъстъци, шамфъстъци, лешници) с произход от **Турция, Аржентина, Никарагуа, Бразилия и САЩ**, както и **охратоксин А в сушени плодове, кафе и зърнени храни**. Уведомленията за **тежки метали – живак, олово и кадмий** – засягат основно **рибни продукти и подправки** от **Испания, Мароко, Португалия и Китай**.

Установен е нетипичен случай на химично несъответствие: наличие на остатъци от парацетамол в консервирани краставици с оцет, произведени в Индия. Несъответствието се разглежда като новопоявило се и подлежи на наблюдение за евентуални бъдещи повторения.

Данните потвърждават, че химичните замърсители продължават да представляват значим риск за безопасността на храните, особено при продукти от трети страни.

Постъпилите нотификации, свързани с **остатъци от пестициди** са **85**, като **броят им остава без промяна спрямо предходния месец**. Това показва, че **рисковият профил по този вид опасност остава непроменен**.

От тях **31 са със „сериозен риск“**, 26 – „потенциално сериозен“, 16 – „потенциален“, 9 – „не е сериозен“, а при 3 „няма риск“. Има **32 недопуснати до внос пратки**, 31 информации за внимание, 12 предупреждения и 10 последващи действия.

Най-засегната е категорията **отново са „Плодове и зеленчуци“ (56)** – най-често грозде, манго, пипер, фасул, стафиди и ягоди. В „Билки и подправки“ има 11 нотификации, в „Ядки и семена“ – 8, в „Какао, какаови продукти, кафе и чай“ – 5, в „Зърнени храни“ – 3.

Установени са **62 активни вещества**, от които **38 неразрешени в ЕС**. Най-чести са: **хлорпирифос (21), ацетамиприд (15), клотианидин (7), имидаклоприд (6)**, както и група вещества с по 3–4 установявания, включително етилен оксид, хлорфенапир, оксамил, метомил и др. Данните показват значителен дял на сериозните нарушения и разпространение на неразрешени пестициди в широк набор от продукти (Фиг. 3).

През периода са подадени нотификации за замърсени продукти от **31 държави**. Най-често засегнатите от пестицидните остатъци са стоки от **Индия (12), Египет (11), Турция (8) и Китай (7)**.

При групата „**Храни**“ се наблюдават сравнително стабилни тенденции по държави на произход в месеците септември и октомври 2025 г. През октомври най-много несъответствия са регистрирани при продукти от **Турция (35), Полша (28), Индия (27), Китай (26) и Франция (25)**, следвани от **Нидерландия (25), Германия (22) и САЩ (22)**.

Турция продължава да е водеща по брой регистрирани несъответствия, което може да се обясни с географската близост до България, интензивния транзит на стоки през страната и засиления граничен контрол, който увеличава вероятността за откриване на несъответствия. Сравнението между месеците показва леки колебания в броя на нотификациите, но основните държави остават почти непроменени, което е знак, че източниците на опасности за храните на европейския пазар остават сходни.

2. Фуражи

През анализирания период са регистрирани **31 нотификации** свързани с фуражи, почти двойно повече в сравнение с тези през м. септември (16). Водещият рисков фактор остава ***Salmonella spp.***, откривана във фуражи от растителен произход, животински протеини и храни за домашни любимци. Освен микробиологични замърсители, в нотификациите са отразени и химични замърсители – **диоксини, микотоксини, пестициди и неразрешени добавки, както и наличие на чуждо тяло**. По страна на произход най-често засегнати са **Нидерландия, Полша, Белгия, Чехия и Германия**, като се регистрират и случаи от трети страни, което подчертава трансграничния характер на риска. Увеличението на броя на нотификациите през октомври вероятно отразява както по-голямата интензивност на мониторинга, така и увеличения обем на проверяваните пратки, което води до по-често идентифициране на несъответствия.

3. Материали, предназначени за контакт с храни

Прегледът на регистрираните нотификации за несъответствия при материали, предназначени за контакт с храни, показва, че и през октомври основните рискове отново се дължат на **химични замърсители**, като тенденциите са сходни с тези от предходния месец.

Най-често се установява **миграция на първични ароматни амини от пластмасови изделия, както и на тежки метали и формалдехид**. Докладвани са и физически дефекти – пукнатини по бутилки, лющещ се лак по повърхности в контакт с храни.

По произход отново доминира **Китай (13 нотификации)**, което подчертава повишения риск при вносни материали от трети страни. Повечето случаи са определени като потенциален или сериозен риск, което показва нужда от засилен контрол и стриктно прилагане на европейските стандарти за безопасност, за да се предотврати навлизането на несъответстващи материали на пазара.

4. Нотификации свързани с България

През разглеждания период в системата RASFF са регистрирани **2 нотификации**, при които **България е посочена като страна на произход**. И двете са класифицирани като „сериозен риск“ и се отнасят до билката очанка (с органичен произход), в която са установени кадмий и пиролизидинови алкалоиди, и до печени слънчогледови семки, замърсени със *Salmonella*.

За гарантиране на безопасността на храните и опазване на общественото здраве, всички нотификации, свързани с България като страна на произход или участник във веригата на доставки, се обработват чрез установени механизми за официален контрол и бърза реакция. Нотификациите от платформата iRASFF се предоставят незабавно на националните институции за проследяване и предприемане на мерки, като информацията може да се допълва или коригира в хода на разследванията, тъй като обменът на данни по системата е динамичен и зависи от техния напредък.

През октомври България е подала 14 нотификации в системата RASFF, свързани с установени сериозни несъответствия при внос от трети страни – Турция (11), Азербайджан (2) и Грузия (1).

Най-честите несъответствия се отнасят до:

- **превишаване на максимално допустимите остатъчни количества пестициди в плодове и зеленчуци като домати, пипер и нар;**
- **наличие на микотоксини над регламентираните норми (афлатоксини, охратоксин А) в ядки и сушени плодове.**

Всички тези нотификации са от типа „недопуснат внос“, което показва, че механизмите за официален контрол работят ефективно и предотвратяват навлизането на рискови храни на пазара.

Поддържането на строг граничен контрол, разширен лабораторен мониторинг и международно сътрудничество остават ключови за намаляване на нарушенията по хранителната верига.

*Настоящият документ представлява обобщен аналитичен преглед, изготвен от Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ) въз основа на публично достъпни данни от системата RASFF. Данните и изводите в него имат **информационен характер и не представляват контролна мярка, становище с правна сила или препоръка към компетентните органи.***

Центърът за оценка на риска по хранителната верига няма регулаторни или контролни правомощия, а дейността му по оценка на риска се основава на принципите на независимост, научна обективност и прозрачност. Предприемането на необходимите мерки за контрол, регулиране или управление на риска е в компетенциите на съответните национални органи и се осъществява съгласно приложимото европейско и национално законодателство.

Източник:

European Commission, RASFF Window, <https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/screen/search>

Други научни становища и актуална информация в областта на Анализа на данните, получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF), както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига: <http://corhv.government.bg/>.

<https://corhv.government.bg/Анализ-на-данните-от-системата-за-бързо-предупреждение-за-храни-и-фуражи-rasff--с-82>

Изготвил:

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

Дата: 06.11.2025 г.